

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ 2 กลุ่ม วัดก่อนและหลังการทดลอง เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมการควบคุมโรคและระดับกรีเอดินิน ในเลือดในผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมที่มารับการรักษาที่หน่วยไตเทียมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส ระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2554 จำนวน 24 ราย สุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 12 ราย โดยมีระดับคะแนนพฤติกรรมการควบคุมโรคในระดับเดียวกัน และเพศ อายุ ระยะเวลาในการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูงที่ใกล้เคียงกัน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) เครื่องมือดำเนินการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมในผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม สื่อวีดิทัศน์เพื่อนำเสนอตัวแบบในการปฏิบัติพฤติกรรมการควบคุมโรคระหว่างรับการรักษาโดยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม คู่มือการปฏิบัติพฤติกรรมการควบคุมโรคสำหรับผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และคู่มือสำหรับสมาชิกครอบครัวในการสนับสนุนการปฏิบัติพฤติกรรมการควบคุมโรคของผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม 2) เครื่องมือการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและสมาชิกครอบครัว และแบบวัดพฤติกรรมการควบคุมโรค ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .80 ส่วนค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .81

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใน 2 สัปดาห์แรก เป็นกิจกรรมกลุ่มโดยมีกลุ่มทดลองร่วมกับสมาชิกครอบครัวที่หน่วยไตเทียมเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา

โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส 2 ครั้ง ใช้เวลาครั้งละ 45-60 นาที สัปดาห์ที่ 1 ผู้วิจัยส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและสนับสนุนทางสังคม โดยให้ข้อมูลกลุ่มทดลองและสมาชิกครอบครัวเรื่องโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายและพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรค ส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนโดยการประเมินความพร้อมสภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ และให้ชมสื่อวีดิทัศน์ตัวแบบในการปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรคที่เหมาะสมเพื่อให้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์จากผู้อื่นสนับสนุนให้เกิดประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จด้วยตนเอง โดยฝึกการเดินออกกำลังกาย โดยมีสมาชิกครอบครัวมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ แนะนำและให้กำลังใจแก่กลุ่มทดลอง

สัปดาห์ที่ 2 ผู้วิจัยส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมโดยประเมินความเข้าใจเรื่องโรคและการรักษา ทบทวน และให้ข้อมูลเพิ่มเติมความรู้เรื่องพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรค ส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนด้านการชักจูงด้วยคำพูด โดยการให้กำลังใจในการฝึกปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรค ประเมินสภาวะด้านร่างกายและอารมณ์ และส่งเสริมด้านประสบการณ์ที่ประสบด้วยตนเองโดยการฝึกเทคนิคการจัดการกับความเครียดโดยมีสมาชิกครอบครัวคอยช่วยเหลือ และให้กลุ่มทดลองและสมาชิกครอบครัวดูสื่อวีดิทัศน์ตัวแบบในการปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรคอีกครั้ง

สัปดาห์ที่ 3-4 กลุ่มทดลองฝึกปฏิบัติด้วยตนเองที่บ้านโดยมีสมาชิกครอบครัวให้การสนับสนุน แนะนำ และให้กำลังใจ ผู้วิจัยพบกลุ่มตัวอย่างและสมาชิกครอบครัวในวันพอกเลือด สัปดาห์ละ 1 ครั้ง โดยบันทึกผลการพอกเลือดและอาการผิดปกติต่าง ๆ ลงในแบบบันทึกข้อมูลระหว่างการพอกเลือดพูดคุยซักถามถึงปัญหาที่พบในระหว่างปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรคด้วยตนเองพร้อมทั้งให้คำแนะนำ กล่าวยกย่องชมเชย และให้กำลังใจ

สัปดาห์ที่ 5 เป็นกิจกรรมกลุ่มร่วมกับสมาชิกในครอบครัวที่หน่วยไตเทียม เฉลิมพระเกียรติ 6 รอบพระชนมพรรษา โรงพยาบาลนราธิวาสราชนครินทร์ จังหวัดนราธิวาส ใช้เวลา 45-60 นาที โดยผู้วิจัยนำผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและครีเอตินินในเลือดที่ได้รับ การตรวจในสัปดาห์มาชี้แจงเพื่อเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรค หลังจากนั้นส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนด้านการชักจูงด้วยคำพูดโดยการยกย่องชมเชย และให้กำลังใจในการปฏิบัติพฤติกรรมต่อไป กลุ่มตัวอย่างและสมาชิกครอบครัวดูสื่อวีดิทัศน์ตัวแบบในการปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรค ผู้วิจัยกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างมีความมั่นใจ ทบทวนและให้ข้อมูลเพิ่มเติมในการปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรค

สัปดาห์ที่ 6-8 กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติพฤติกรรมกรรมการควบคุมโรคด้วยตนเองที่บ้าน โดยมีสมาชิกครอบครัวให้การสนับสนุนทางสังคม ผู้วิจัยติดตามเยี่ยมที่หน่วยไตเทียมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง

หลังครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินพฤติกรรมการควบคุมโรคและบันทึกผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและครีเอตินินในเลือดจากแบบบันทึกของหน่วยไตเทียม

ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการดูแลตามปกติ ผู้วิจัยบันทึกผลการฟอกเลือดและอาการผิดปกติต่าง ๆ ลงในแบบบันทึกข้อมูลระหว่างการทำฟอกเลือด เมื่อครบ 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยประเมินพฤติกรรมการควบคุมโรคและบันทึกผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการและครีเอตินินในเลือดจากแบบบันทึกของหน่วยไตเทียม และให้ข้อมูลเรื่องโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายและพฤติกรรมการควบคุมโรค ให้ชมสื่อวีดิทัศน์ตัวแบบในการปฏิบัติพฤติกรรมการควบคุมโรคที่เหมาะสม และมอบคู่มือการปฏิบัติพฤติกรรมการควบคุมโรคสำหรับผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

หลังจากดำเนินการรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยข้อมูลส่วนบุคคลวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ส่วนการทดสอบความแตกต่างของคะแนนพฤติกรรมการควบคุมโรคและระดับครีเอตินินในเลือดของผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สถิติทดสอบค่าทีชนิด 2 กลุ่มอิสระจากกัน (t-test for independent sample) ส่วนคะแนนพฤติกรรมการควบคุมโรคและระดับครีเอตินินในเลือดในผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมก่อนและหลังการทดลองใช้สถิติทดสอบค่าทีชนิด 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน (Paired t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการควบคุมโรคของผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม กลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. พฤติกรรมการควบคุมโรคของผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม หลังได้รับโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม สูงกว่าก่อนได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ระดับครีเอตินินในเลือดของผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม กลุ่มทดลองต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
4. ระดับครีเอตินินในเลือดของผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม หลังได้รับโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคม สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหน่วยไตเทียมอาจนำผลการวิจัยเป็นข้อมูลเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลในการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนให้ผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมมีพฤติกรรมการควบคุมโรค ร่วมกับเน้นความสำคัญต่อสมาชิกครอบครัวให้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนการปฏิบัติพฤติกรรมการควบคุมโรค

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมในผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมตั้งแต่เริ่มต้นเข้ารับการฟอกเลือดและติดตามเป็นระยะ เพื่อดูประสิทธิผลของโปรแกรม
2. ควรศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมในผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมโดยเพิ่มระยะเวลาในการศึกษาเพื่อให้เห็นผลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาความเครียดของสมาชิกครอบครัวที่เป็นผู้ดูแลผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม เพื่อจัดหาแนวทางในการลดผลกระทบจากการดูแลผู้สูงอายุที่รับการฟอกเลือดแก่สมาชิกครอบครัว
4. ควรศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนและการสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติพฤติกรรมการควบคุมโรคในผู้สูงอายุโรคไตเรื้อรังระยะสุดท้ายที่รับการฟอกเลือดทางช่องท้องถาวรเพิ่มเติมเพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโปรแกรม